

tsentr «OsvitAnalitika» Universytetu Hrinchenka. Available at: <https://www.skeptic.in.ua/wp-content/uploads/2024-Education-during-War-Ukrainian-Schools-Experience.pdf> (Accessed 12.05.2025). [in Ukrainian].

Perezavantazhennia reformy «Nova ukrainska shkola»: vprovadzhennia novoho zmistu bazovoi serednoi osvity: Analitychna zapyska [Rebooting the «New Ukrainian School» reform: introducing new content of basic secondary education]. Seriya «Osvita Ukrainy pid chas viiny». (2024). Kyiv: Kyivskyi stolychnyi universytet imeni Borysa Hrinchenka. Available at: <https://osvitanalityka.kubg.edu.ua/NUSH> (Accessed 21.05.2025). [in Ukrainian].

Stepanova-Kamysh A. (2023). Shcho varto bulo b zrobyty pramo zaraz dlia vprovadzhennia NUSH u zakladakh osvity? [What should be done right now to implement NUS in educational institutions?]. *Znayshov*: vebсайт. Available at: https://znayshov.com/News/Details/shcho_varto_bulo_b_zrobyty_priamo_zaraz_dlia_vprovadzhennia_nush_u_zakladakh_osvity (Accessed 28.04.2025). [in Ukrainian].

Baziv, L. (2023). Yak Nova ukrainska shkola vy-iavylasia synishoiu za viinu [How the New Ukrainian School (NUS) proved stronger than the war]. *Ukrinform*: vebсайт. Available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3767770-ak-nova-ukrainska-skola-nus-viavilasa-silnisou-za-vijnu.html> (Accessed 21.05.2025). [in Ukrainian].

Dopovid pro yakist vyshchoi osvity v Ukraini, yii vidpovidnist zavdanniam staloho innovatsiinoho rozvytku suspilstva u 2022 rotsi [Report on the quality of higher education in Ukraine, its compliance with the tasks of sustainable innovative development of society in 2022]. (2023) / za red. A. Butenka, O. Yermenko, N. Stukalo. Kyiv: Natsionalne ahentstvo iz zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity, pp. 5. [in Ukrainian].

«Nova ukrainska shkola» v 5–6-kh klasakh: vyklyky vprovadzhennia [«New Ukrainian School» in grades 5–6: challenges of implementation]. (2024). Fond «Demokratychni initsiatyvy» imeni Ilka Kucheriva: vebсайт. Available at: https://dif.org.ua/article/nova-ukrainska-shkola-v-56-kh-klasakh-viklyki-vprovadzhennia?utm_source=chatgpt.com (Accessed 24.04.2025). [in Ukrainian].

Zvit za rezultatamy doslidzhennia pro zastosuvannia profesiinoho standartu vchytelia v zakladakh zahalnoi serednoi osvity [Report on the results of a study on the application of the teacher's professional standard in general secondary education institutions]. (2024). Available at: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/02/zvit-standart-vchytelya.pdf> (Accessed 06.05.2025). [in Ukrainian].

Vidbulasia prezentatsiia rezultativ doslidzhennia vplyvu na osvitu povnomasshtabnoho vtornhennia [A presentation of the results of a study on the impact of a full-scale invasion on education was held]. (2024) . *Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy*: vebсайт. Available at: <https://mon.gov.ua/news/vidbulasya-prezentatsiya-rezultativ-doslidzhennia-vplyvu-na-osvitu-povnomasshtabnogo-vtornhennia> (Accessed 21.04.2025). [in Ukrainian].

Vprovadzhennia naukovykh idei, system, modelei, tekhnolohii u praktyku roboty zakladiv osvity yak rezultat realizatsii innovatsiinykh osvitykh proektiv ta provedennia eksperymentiv useukrainskoho rivnia. 2020–2022 roky [Introduction of scientific ideas, systems, models, and technologies into the practice of educational institutions as a result of the implementation of innovative educational projects and conducting experiments at the all-Ukrainian level. 2020–2022]: informatsiino-analitychnyi dovidnyk (2023) / za zah. red Yu. I. Zavalevskoho. Kyiv; Chernivtsi: «Bukrek». [in Ukrainian].

Дата надходження до редакції: 27.05.2025

УДК 37.014.3:37.015

DOI: 10.37026/2520-6427-2025-122-2-16-21

Тетяна ГАВЛІТИНА,

кандидат педагогічних наук, доцент,

завідувач кафедри педагогіки

й освітніх інновацій

Рівненського обласного інституту

післядипломної педагогічної освіти,

м. Рівне, Україна

ORCID: 0000-0002-8878-2160

e-mail: gavlitina@ukr.net

РЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТІСНО ЗОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Анотація. У статті розглянуто особистісно зорієнтований підхід як складник модернізованого освітнього процесу в контексті Нової української школи. Проаналізовано зміст, завдання й особливості реалізації цього підходу, зважаючи на його значення в процесі формування компетентної, самостійної та

відповідальної особистості здобувача освіти. Доведено, що особистісно зорієнтований підхід є методологічною основою реалізації концепції дитиноцентризму у філософії Нової української школи, спрямованої на виховання активного громадянина, інноватора та патріота.

Автор підкреслює, що реалізація означеного підходу вимагає не просто аналізу наукових досліджень сутності особистісно зорієнтованого навчання, а переосмислення самої суті педагогічної взаємодії, переходу від авторитарної до суб'єкт-суб'єктної моделі взаємодії. Акцентується увага на виявленні, розвитку й підтримці індивідуальних здібностей кожної дитини, її нахилів, цінностей та мотивацій, що дозволяє забезпечити поєднання індивідуальних потреб учня із соціальним замовленням на підготовку компетентного, культурного та духовно багатого громадянина.

Наведено низку дидактичних умов, що забезпечують ефективне впровадження особистісно зорієнтованого підходу. Окрему увагу приділено ролі

метапредметних зв'язків у створенні цілісної освітньої картини світу та формуванні прикладних компетентностей. Наголошено, що реалізація особистісно зорієнтованого підходу вимагає якісної підготовки педагогів, здатних до професійної рефлексії, емпатії, педагогічного такту та інноваційної діяльності, а також створення в закладі освіти безпечного, психологічно комфортного середовища, в якому кожна дитина відчуватиме себе прийнятою, захищеною і цінною.

Ключові слова: Нова українська школа, дитиноцентризм, особистісно зорієнтований освітній процес, суб'єкт-суб'єктна взаємодія, індивідуальна освітня траєкторія.

Tetiana HAVLITINA,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor,
Head of the Department
of Pedagogy and Educational Innovations
of Rivne Regional Institute
of Postgraduate Pedagogical Education,
Rivne, Ukraine
ORCID: 0000-0002-8878-2160
e-mail: gavlitina@ukr.net

IMPLEMENTATION OF A PERSONALLY ORIENTED APPROACH IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

Abstract. The article explores the learner centered approach as a key component of the reformed educational process within the context of the New Ukrainian School. The author analyzes the content, objectives, and features of implementing this approach in the modern Ukrainian educational system, emphasizing its significance for shaping a competent, independent, and responsible learner. The learner centered approach acts as the methodological foundation for realizing the philosophy of child-centrism, which is at the heart of New Ukrainian School educational reform, aimed at nurturing active citizens, innovators, and patriots.

The relevance of the topic is driven by social transformations and new challenges that demand flexibility from education, the ability to respond to evolving needs, and the capacity to ensure not only the transmission of knowledge but also the personal development of each student as a unique subject of the learning process. In this context, the New Ukrainian School calls for the systemic implementation of a competency-based approach, where the learner-centered methodology provides a human dimension to learning. It ensures the integrity of the educational process and supports the formation of self-sufficient, motivated individuals capable of self-development and self-realization.

Special attention is given to the outcomes of learner-centered education, which include not only academic achievements but also personal transformation: the development of thinking, creativity, emotional intelligence,

decision-making skills, and self-actualization. The learner becomes the architect of their own life path, capable of adapting to change and initiating innovation.

The conclusions emphasize that the learner-centered approach is not merely a methodology, but a humanistic philosophy that recognizes the dignity, uniqueness, and potential of every child. It underpins the formation of XXI century competencies such as critical thinking, creativity, communication, collaboration, adaptability, and emotional intelligence. Implementing this approach requires systemic changes in content, methods, assessment, learning environments, and, most importantly, teacher roles and student positions.

Key words: New Ukrainian School, child-centrism, learner centered educational process, subject-subject interaction, individual educational trajectory.

Постановка проблеми. На сьогодні зміни та нововведення у вітчизняній освіті відбуваються під впливом сучасних реформ та застосування практичних інструментів, концептуальних, нормативно-правових і змістово-технологічних засад розвитку закладів загальної середньої освіти (далі – ЗСО) нового покоління й модернізації навчального процесу в них. Наукові основи сучасної Концепції реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» формують нові правила стандартизації змісту освіти, метою яких є розвиток сучасної компетентної особистості.

Результативні складники змісту початкової,

базової середньої та профільної освіти покладено в основу компетентнісного, особистісного та діяльнісного підходів щодо впровадження компетентнісно зорієнтованого змісту освіти держстандартів. Реалізація нових змістових складників повної загальної середньої освіти потребує ефективних інструментів формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності та сутнісного наповнення в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти.

На концептуальному і методичному рівні оновлення освітнього процесу відбувається саме під впливом особистісно зорієнтованого підходу, що стосується не лише мети та завдань повної загальної середньої освіти, а й навчального, виховного та розвивального компонентів освітнього процесу в сучасних закладах освіти. Науковими концептами та практичними підставами розвитку особистості в умовах реалізації сучасного змісту освіти за компетентнісною парадигмою є особистісно зорієнтований підхід, мета якого – цілісний життєвий досвід особистості здобувача повної загальної середньої освіти.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Концептуальні основи особистісно зорієнтованого підходу в освітній галузі розглядаються в роботах таких учених, як К. Абульханова-Славська, О. Асмолов, В. Бірля, М. Боришевський, А. Ковальова, В. Крижанівська, О. Леонтьєв, М. Опольська, О. Пархоменко, С. Рубінштейн, Л. Сокол, Н. Тимошук, А. Хоменко та ін. Сутнісні аспекти особистісно зорієнтованої освіти окреслюють І. Бех, С. Ніколаєнко, О. Маринівська, І. Якиманська та ін.

Особистісно зорієнтованому підходу як важливий умові ефективності процесу навчання надає важливого значення у своїх дослідженнях В. Чепель (2022), відповідно С. Яценко (2015) окреслює сутнісні аспекти особистісно орієнтованої освіти.

Однак, незважаючи на значну кількість досліджень з окресленої проблематики, питання реалізації особистісно зорієнтованого підходу в освітньому процесі Нової української школи залишається не лише актуальним та на часі, а й потребує подальших обґрунтувань.

Мета статті – схарактеризувати особливості особистісно зорієнтованого підходу в навчальному процесі здобувачів освіти Нової української школи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Пріоритетом сучасної освіти є самовизначення особистості, завдяки чому індивід перетворюється на ціннісну особистість у повному розумінні наповнення міжособистісної діалогової взаємодії. На думку академіка І. Бека, безпосередній освітній розвиток відбувається в межах суб'єкта діяльності та завдяки його особистим зусиллям (Бех, 2002). У зв'язку з цим за особистісно зорієнтованим підходом в освіті на перше місце ставиться особистість дитини, її самобутність та самоцінність, а в освітньому процесі утверджується суб'єкт-суб'єктна взаємодія, за якої пробуджується суб'єктність в іншій людині.

У контексті означеного педагогічного підходу освіта розглядається як основа підготовки дітей і учнівської молоді до життя в громадянському суспільстві,

а здобувач освіти – як особистість з унікальним суб'єктним досвідом, власною автономністю, самоцінністю та самобутністю. Це відповідає окресленим у Концепції Нової української школи ідеям філософії дитиноцентризму, завдяки якій розвиваються такі якості індивіда, як уміння рефлексувати й оцінювати власні перемоги й поразки, бути схильним до творчості та мислетворчості, відповідати за самостійний вибір свого місця в житті. Запорукою успіху в цій справі є глибокий, концептуальний, нормативний і методичний аналіз питань реформування повної загальної середньої освіти, а також модернізація освітнього процесу в Новій українській школі.

Варто наголосити, що освітній процес у новій українській школі зосереджений навколо здобувача освіти, тобто саме він є головною дійовою особою його здійснення в умовах реформи освіти в Україні. У зв'язку з цим відбувається орієнтація на виховання та освіти всіх дітей, які перебувають в шкільному колективі. Такий освітній процес насамперед ураховує індивідуальні особливості та потреби здобувача освіти. За цих умов завдання педагога – навчити кожного учня використовувати набуті знання для розв'язання різноманітних практичних завдань, розвивати їх максимально в міру можливостей і практичного досвіду задля досягнення прогресу в навчанні й особистісному розвитку.

Отже, особистісно зорієнтований підхід – це методологічна орієнтація в суб'єкт-суб'єктній педагогічній взаємодії учасників, що, спираючись на систему взаємопов'язаних понять, ідей та способів дій в умовах освітнього процесу в Новій українській школі, підтримує і забезпечує процеси самопізнання, самовдосконалення та самореалізації особистості здобувача освіти задля особистого і професійного майбутнього. У цьому випадку акцент робиться на намаганнях і здоровому прагненні здобувача освіти ставати ще кращим, а як наслідок, ключовими стають його успіхи у творчості, проявляються його самостійність та ініціативність як важливі показники особистих досягнень і починань. Зважаючи на це, концепт особистісно зорієнтованого підходу ґрунтується на принципах самоактуалізації, індивідуальності, суб'єктності, вибору, творчості та успіху, довіри й підтримки особистості, що навчається (Дубасенюк, 2012; Яценко, 2015).

Не зайвим буде зауважити, що в освітньому процесі Нової української школи для кожного здобувача освіти існує потреба в актуалізації своїх інтелектуальних, мистецьких, фізичних та інших здібностей, а отже, необхідно спонукати і підтримувати його прагнення до прояву і розвитку власних природних і соціально-придбаних можливостей. Для їхнього формування необхідно не лише враховувати індивідуальні особливості дитини, а й допомагати їй ставати справжнім суб'єктом життєдіяльності школи, усіляко сприяти подальшому розвитку, формуванню і збагаченню суб'єктивного досвіду. Крім того, педагогічно доцільно, щоб кожен учень навчався і виховувався в умовах постійного вибору, мав об'єктивні повноваження у виборі мети, змісту, форм і способів навчання та життєдіяльності в класному колективі (групі), а його індивідуальна та колективна творча діяльність допомагала

розвивати індивідуальні особливості. Саме завдяки творчості здобувач освіти зможе проявити свій хист, дізнатися про свої переваги та сильні сторони.

Ключовими компонентами освітнього процесу, зорієнтованого на особистість сучасного учня, є:

- соціальне замовлення на випускника Нової української школи – особистість, освіченого українця, громадянина і патріота, інноватора, всебічно розвиненого, відповідального, здатного до ризиків та інновацій;

- компетентісно зорієнтований зміст освіти та практичне ситуативне навчання, що передбачає самовизначення учнів, їхній самостійний пошук рішень, а також цільові функції єдності навчання, виховання та розвитку особистості, створені в кожному закладі освіти умови, а як результат такого процесу – сформований носій суб'єктного досвіду, який досягне в житті запланованих результатів.

Традиційно мета навчання визначається умовами розвитку суспільства та набутим досвідом у формуванні підростаючої особистості. Зокрема, метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, здатної до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, а також до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності та громадянської активності. Відповідно головною метою освітнього процесу в Новій українській школі є формування всебічно розвиненої та компетентної особистості, здатної до творчості, критичного мислення та відповідального прийняття рішень, уміння застосовувати у повсякденному житті набуті знання, навички критично мислити, експериментувати, а також не боятися висловлювати власну думку і впевнено долати перешкоди.

Завдання освітнього процесу в Новій українській школі закладені в її формулі та взаємоузгоджуються із завданнями загальної середньої освіти, конкретизуються освітніми цілями особистісно зорієнтованого навчання і потребами здобувачів освіти. Зважаючи на це, основними пріоритетами особистісно зорієнтованого освітнього процесу в Новій українській школі є:

- розкрити індивідуальність кожного учня на основі базису його культури й духовності;

- розвинути індивідуальні пізнавальні здібності здобувачів та окультурити їхній індивідуальний суб'єктний досвід;

- пізнати себе, самовизначитися та самореалізуватися;

- дозувати допомогу задля підтримки достатнього рівня самостійності, напруження та рефлексивності;

- досягати результатів завдяки прояву власних зусиль тощо.

Зміст повної загальної середньої освіти визначається державними стандартами початкової, базової середньої та повної загальної середньої освіти і створює дієві правила для загального і довготривалого використання в освітньому процесі закладів ЗСО. У Новій українській школі зміст освіти компетентісно зорієнтований та реалізується згідно з модельними і навчальними програмами й навчальними планами. Основою змістового забезпечення освітнього процесу є визначена система змісту за освітніми галузями

держстандартів і структурою компетентності, що досягається завдяки метапредметним зв'язкам у становленні особистості здобувача як суб'єкта практичних дій, показником особистісного розвитку якого слід вважати практичну вмільість, адже саме від неї залежить якість означених дій, тобто якість освіти загалом. Особистісне пізнання фундаментальних освітніх закономірностей призводить до побудови ним особистісної системи знань й адекватної практичної діяльності.

Отже, усе, що впливає із мети, завдань і змісту освіти, дає змогу здобувати знання, обґрунтовує доцільність набуття вмінь і навичок, а також ставлень до предмета діяльності як здатність особистості застосовувати знання на практиці, виявом чого слугує практична вмільість окремої особистості – кожного здобувача згідно зі створеним особистісним змістом освіти, продуктивністю навчання, первинністю освітньої продукції, що випереджає вивчення загальнонавчаних досягнень в освітній галузі.

Методи реалізації компетентісно зорієнтованого змісту освіти залежать від особливостей навчальної предметно-перетворювальної діяльності, що характеризується способами, прийомami, техніками і технологіями активних, різнобічних, продуктивних, максимально самостійних дій здобувачів освіти з метою розв'язання суперечностей між репродуктивним і творчим пізнанням, раніше засвоєною та новою інформацією тощо.

Розвиваюча спрямованість активної діяльності особистості як суб'єкта особистісно зорієнтованого підходу – це особистісний розвиток здобувача освіти, суть якого полягає в тому, що здібності виявляються і розвиваються в діяльності. За цих умов найбільший внесок у розвиток особистості вносить така діяльність (до речі, не просто індивідуальна, а насамперед спільна, колективна), що відповідає її здібностям і схильностям, характеризує становлення особистості, її саморозвиток під час освітнього процесу в Новій українській школі.

За цих умов важливу роль відведено засобам навчання, серед яких – сучасні покоління підручників, посібників, комп'ютерів, освітніх платформ, навчальних тренажерів, спортивних знарядь тощо, завдяки яким забезпечується практична діяльність здобувачів освіти, вдосконалюються їхні практичні навички мережевої взаємодії в цифровому суспільстві. Відповідно форми організації навчання сприяють свідомому засвоєнню навчального матеріалу, оповідінню відповідними вміннями, навичками, способами мислення, ставленнями, поглядами, переконаннями та впливають на вибір етапів навчальної діяльності та формування необхідних якостей компетентної особистості. Так, основною формою навчання у закладі загальної середньої освіти є навчальне заняття, а додатковими – факультативні заняття, гурткова та секційна робота, різноманітні проекти, конкурси, олімпіади, спортивні змагання, учнівські рухи тощо (їхні види залежать від обраної системи активного, розвивального, проблемного, кооперативного, проектного навчання).

Для освітнього процесу в Новій українській школі важливою є відповідність запропонованих у засобах і формах видів діяльності, комплексу впливів на

розвиток спеціально відібраних якостей особистості, посилення розвиваючого компонента особистісно зорієнтованого освітнього процесу, наприклад: засвоєння не лише формально-логічних знань, а й логічно-операційних стосовно того, як діяти в конкретних ситуаціях, аби досягти успіху; засвоєння зразків міркувань, які застосовуються в різних освітніх галузях, що вимагає створення педагогічних ситуацій стимулювання здобувачів освіти до нових досліджень; виконання компетентісно зорієнтованих завдань, що мають особливу структуру, побудовані на актуальному для них матеріалі, моделюють практичні життєві ситуації, задають практичну діяльність.

Особистісна орієнтація освіти посилює її соціальну функцію, яка полягає в тому, щоб завдяки засобам розвитку освіти забезпечувався саморозвиток не лише суспільства загалом, а й особистості зокрема. За цих умов особистісно зорієнтований освітній процес передбачає тісну суб'єкт-суб'єктну взаємодію вчителя та учня, пріоритетними функціями якої в Новій українській школі є освітня, виховна і розвиваюча. Зокрема, *освітня функція* навчання сприяє перетворенню знань у надбання особистості, яка навчається, виробленню вмінь і навичок використання знань на практиці. Для реалізації освітньої функції необхідно спиратися на суб'єктний досвід при використанні завдань задачного змісту, добирати активні форми і методи навчання, які заохочують учнів до самостійного здобуття знань, умінь, способів діяльності. *Виховна функція* виявляється у формуванні світогляду, високих духовних і моральних якостей, естетичних смаків, поглядів і переконань на спільних цінностях, що сприяє розвитку ціннісно-смісловій сфері діяльності здобувачів освіти. Зрозуміло, що процес навчання передусім сприяє формуванню наукового світогляду учнів на основі засвоєння системи наукових знань про природу, суспільство і людину, вихованню відповідного ставлення до життя та до самих себе. *Розвиваюча функція* спрямована на формування творчої особистості та передбачає розвиток учнів у процесі навчання, розкриття їхніх потенційних можливостей, досягнення зони комфорту. Розвиваюче навчання сприяє розвитку мислення, формуванню волі, емоційно-почуттєвої сфери, навчальних інтересів, мотивів і потреб. За таких умов необхідно розвивати мислення учнів на основі загальних розумових дій та операцій.

Отже, окреслені вище функції тісно пов'язані між собою, тобто реалізація однієї з них обов'язково зумовлює реалізацію певних аспектів іншої на основі залучення в процесі моделювання практичної здатності особистості здобувача освіти до цілевизначення, цілепланування та цілереалізації.

Крім того, варто зазначити, що в процесі нашого дослідження доречним буде скористатися обґрунтованими дослідницею О. Мариновською групами дидактичних умов для реалізації змісту освіти, а також ефективної роботи з ними в освітньому процесі Нової української школи, що забезпечить отримання якісного освітнього результату. У зв'язку з цим можемо припустити, що ці умови визначають сутнісні характеристики особистісно зорієнтованого освітнього процесу. Так, до *першої групи умов* віднесено опору на

суб'єктний досвід учнів у процесі добору та вирішення компетентісно зорієнтованих завдань, використання практико зорієнтованих ситуацій для виявлення і розв'язання проблем, введення надлишкової, фонові інформації для визначення навичок роботи в умовах невизначеності тощо. *Другу групу умов* складають процесуальні характеристики та надається перевага самостійній пізнавальній предметно-перетворювальній діяльності учнів, використання індивідуальних, групових, колективних форм роботи у різних варіантах, інноваційних технологій та активних практик, залучення до створення власного освітнього продукту, а також оригінальний спосіб розв'язання проблем, власна точка зору, право на помилку тощо; цілеспрямований розвиток пізнавальної, соціальної, психологічної рефлексії, використання самооцінювання, взаємооцінювання, презентація власного прогресу досягнень (Мариновська, 2019).

Загалом, на думку О. Мариновської, особистісно зорієнтований підхід у Новій українській школі на засадах педагогічної інноватики має передбачати:

- зростання освітньої продуктивності, якщо здобувачі освіти разом із педагогом усвідомлено беруть участь у визначенні цілей, форм і змісту навчання;
- підвищення навчальної мотивації та продуктивності діяльності здобувачів освіти;
- збільшення у викладанні предметів та курсів частки відкритих завдань, що не мають однакових рішень і відповідей, задаючи інтенсивність та ефективність розвитку креативних якостей здобувачів освіти;
- наявність метапредметних зв'язків з метою реалізації змісту освіти, а також встановлення особистісно значимих зв'язків у відповідній освітній галузі;
- особистісне пізнання здобувачами освіти фундаментальних освітніх об'єктів, що призводить до побудови ними особистісної системи знань, практичної здатності використовувати ключові компетентності для моделювання подальшого життя;
- залежність освітніх результатів не від обсягу навчального матеріалу, а від змісту створеної здобувачами освіти навчальної продукції;
- рефлексивне осмислення власних досягнень на основі взаємозв'язку творчих результатів навчання із розвитком особистих якостей та ін. (Мариновська, 2019).

За умови правильного поведіння з дітьми та учнівською молоддю в контексті особистісно зорієнтованого підходу розвиваються такі якості індивіда, як: практична досвідченість, здатність до самостійного вибору, вміння рефлексувати і свідомо оцінювати власні перемоги та поразки, схильність до творчості, відповідальність тощо. Здобувач освіти має право на усвідомлений і узгоджений з педагогом вибір освітніх компонентів здобуття освіти на основі цілей, смислу, завдань, темпу, форм і методів навчання, особистісного змісту освіти, вибору індивідуальної освітньої траєкторії, системи контролю і самоконтролю, оцінки та самооцінки власного прогресу досягнень. Зважаючи на викладене вище, освіта розглядається як базис для підготовки здобувачів освіти до особистого життя в громадянському суспільстві. Це, з одного боку, потребує залучення до освітнього процесу в Новій українській

школі широкого кола науковців, методистів, фахівців системи управління освіти, а з іншого – всіх учасників означеного процесу як рівноправних суб'єктів, які формують нову філософію сучасної освіти.

Отже, особистісно орієнтований підхід як напрям діяльності педагога є його базовою ціннісною орієнтацією на суб'єкт-суб'єктну взаємодію, що визначає позицію в діалозі та комунікації з кожною дитиною в колективі й поза ним. Він передбачає створення сприятливих умов для повноцінного прояву і розвитку особистісних функцій суб'єктів освітнього процесу, а також розкриття їхніх можливостей, здійснення особистісно значущих і суспільно прийнятних способів самовизначення, самореалізації та самоствердження.

Висновок. Підсумовуючи представлене в дослідженні, зауважимо, що особистісно зорієнтований підхід в освітньому процесі Нової української школи активується через суб'єктний досвід інтелектуальної та творчої діяльності особистості учня, що виявляється завдяки його практичній здатності ставити цілі, знаходити способи їхнього досягнення, діяти в непередбачуваних ситуаціях, застосовувати знання на практиці. За цих умов важливо структурувати підходи до навчання й спільно проєктувати мислєдіяльність і ціле-реалізацію здобувачів освіти. Зважаючи на це, ключові компетентності, спільні цінності та наскрізні вміння в Новій українській школі є виявом прикладного характеру результатів навчання як ціннісно важливих для здобувача освіти.

Перспективи подальших досліджень в означеному напрямі доцільно спрямувати на поєднання компетентнісного, діяльнісного та особистісно зорієнтованого підходів в освітньому процесі Нової української школи, що сприятиме реалізації потенціалу освітніх галузей та відображенню результативних складників змісту початкової, базової середньої та профільної загальної середньої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Чепель, В. (2022). Особистісно орієнтований підхід як важлива умова ефективності процесу навчання. *Всеосвіта*: вебсайт. URL: <https://vseosvita.ua/library/osobistisno-orientovaniy-pidhid-ak-vazliva-umova-efektivnosti-procesu-navcanna-533017.html> (дата звернення: 20.03.2025).

Яценко, С. Л. (2015). Сутнісні аспекти особистісно орієнтованої освіти. *Проблеми освіти*: наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. № 85. С. 116–122. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/19788/1/%d0%af%d1%86%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be%20%d0%a1.pdf> (дата звернення: 10.04.2025).

Бех, І. Д. (2002). Особистісно орієнтована модель виховання як науковий конструкт. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*: наук. зб. / Уман.

держ. пед. ун-т. Вип. 3. С. 143–156. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/psuh_pedagog_prob1_silsk_shkolu/3/vupysk_21.pdf (дата звернення: 20.04.2025).

Дубасенюк, О. А. (2012). Теоретико-технологічні засади впровадження особистісно орієнтованого підходу у професійно-педагогічній підготовці майбутнього вчителя. *Професійна педагогічна освіта: особистісно орієнтований підхід*: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. С. 14–40. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/42970835.pdf> (дата звернення: 20.04.2025).

Маринівська, О. Я. (2019). Педагогічна інноватика. *Менеджмент інновацій*: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ: Місто НВА. С. 237–504.

REFERENCES

Chepel, V. (2022). Osobystisno-orientovanyi pidkhid yak vazhlyva umova efektyvnosti protsesu navchannia [The Personally Oriented Approach as an Important Condition for the Effectiveness of the Learning Process]. *Vseosvita*: vebсайт. Available at: <https://vseosvita.ua/library/osobistisno-orientovaniy-pidhid-ak-vazliva-umova-efektivnosti-procesu-navcanna-533017.html> (Accessed 20.03.2025).

Yatsenko, S. L. (2015). Sutnisni aspekty osobystisno oriietovanoi osvity [Essential Aspects of Personally Oriented Education]. *Problemy osvity: nauk-metod. zb. / Instytut innovatsiinykh tekhnolohii i zmistu osvity MON Ukrainy*. Kyiv, no. 85, pp. 116–122. Available at: <http://eprints.zu.edu.ua/19788/1/%d0%af%d1%86%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be%20%d0%a1.pdf> (Accessed 10.04.2025).

Bekh, I. D. (2002). Osobystisno oriietovana model vykhovannia yak naukovyi konstrukt [The Personally Oriented Model of Upbringing as a Scientific Construct]. *Psykhologo-pedahohichni problemy silskoi shkoly: nauk. zb. / Uman. derzh. ped. un-t*. Kyiv, issue 3, pp. 143–156. Available at: https://library.udpu.edu.ua/library_files/psuh_pedagog_prob1_silsk_shkolu/3/vupysk_21.pdf (Accessed 20.04.2025).

Dubaseniuk, O. A. (2012). Teoretyko-tekhnolohichni zasady vprovadzhennia osobystisno oriietovanoho pidk-hodu u profesiino-pedahohichnii pidhotovtsi maibutnoho vchytelia [Theoretical and Technological Foundations for Implementing the Personally Oriented Approach in the Professional and Pedagogical Training of Future Teachers]. *Profesiina pedahohichna osvita: osobystisno oriietovanyi pidkhid*: monohrafiia. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka, pp. 14–40. Available at: <https://core.ac.uk/download/pdf/42970835.pdf> (Accessed 20.04.2025).

Marynovska, O. Ya. (2019). Pedahohichna innovatyka [Pedagogical Innovation]. *Menedzhment innovatsii: navch.-metod. posib*. Ivno-Frankivsk: Misto NVA, pp. 237–504.

Дата надходження до редакції: 30.05.2025